

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

СЕКТОР ЗА КОНТРОЛУ ПОСЛОВАЊА БАНАКА

БАНКАРСКИ СЕКТОР У СРБИЈИ

Извештај за IV тромесечје 2014. године

Јун 2015. године

Садржај:

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О БАНКАРСКОМ СЕКТОРУ СРБИЈЕ.....	3
1.1. Одабрани параметри банкарског сектора Србије.....	3
1.2. Концентрација и конкуренција.....	4
2. ПРОФИТАБИЛНОСТ	6
2.1. Показатељи профитабилности.....	6
2.2. Структура резултата	8
2.3. Оперативни добитак	9
2.4. Оперативни расходи	10
3. АКТИВА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА	11
3.1. Ниво и структура	11
3.2. Класификована актива.....	14
3.3. Кредити	15
4. ПАСИВА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА	23
4.1. Ниво и структура	23
4.2. Депозити	24
4.3. Узети кредити.....	26
4.4. Односи са иностранством	27
4.5. Субординиране обавезе	28
5. ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ.....	29
6. ЛИКВИДНОСТ БАНКА.....	31
7. АДЕКВАТНОСТ КАПИТАЛА.....	32
8. ДЕВИЗНИ РИЗИК	34
9. РЕГУЛАТОРНЕ АКТИВНОСТИ НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ.....	35

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О БАНКАРСКОМ СЕКТОРУ СРБИЈЕ

1.1. Одабрани параметри банкарског сектора Србије¹

На крају четвртог тромесечја 2014. године банкарски сектор Србије је пословао са непромењеним бројем банака (29) у односу на претходно тромесечје уз наставак контракције организационе мреже банака. На крају децембра банкарски сектор пословао је са 1.787 пословних јединица (52 мање него на крају септембра 2014. године) и 25.106 запослених (тримесечно смањење од 308 запослених).

Током тромесечја, само једна банка је повећала организациону мрежу (и то за 2 пословне јединице), док је код 10 банака забележено смањење (од 54 пословне јединице укупно). Истовремено 7 банака је повећало број запослених (за укупно 62 запослена), 20 банака је смањило број запослених (за укупно 370 запослених), док је код 2 банке број запослених остао непромењен.

Табела 1.1.1. Преглед одабраних параметара банкарског сектора Србије

	Број банака	Актива		Капитал		Мрежа		Запослени	
		млрд РСД	Учешће %	млрд РСД	Учешће %	Бр. посл. Јединица*	Учешће %	Бр. зап.	Учешће %
Банке у власништву домаћих лица	8	758	25,6%	155	25,2%	526	29,4%	6.383	25,4%
Државне	6	571	19,3%	97	15,7%	465	26,0%	5.621	22,4%
Приватне	2	187	6,3%	58	9,5%	61	3,4%	762	3,0%
Банке у власништву страних лица	21	2.210	74,4%	459	74,8%	1.261	70,6%	18.723	74,6%
Италија	2	738	24,9%	160	26,1%	255	14,3%	4.114	16,4%
Аустрија	3	440	14,8%	98	16,0%	210	11,8%	3.396	13,5%
Грчка	4	418	14,1%	92	14,9%	322	18,0%	4.894	19,5%
Француска	3	304	10,2%	46	7,5%	215	12,0%	2.596	10,4%
Остали	9	310	10,4%	63	10,3%	259	14,5%	3.723	14,8%
Укупно банкарски сектор	29	2.968	100%	614	100%	1.787	100%	25.106	100%

* пословне јединице обухватају све облике делова пословне мреже: централе, филијале, експозитуре, шалтери и друге пословне јединице.

Извор: Народна банка Србије.

¹ Сви подаци у Извештају дати су на основу финансијских извештаја које су банке дужне да достављају Народној банци Србије, а које нису ревидирали екстерни ревизори, нити је њихова исправност била предмет непосредне контроле Народне банке Србије.

Укупна актива банкарског сектора на крају четвртог тромесечја 2014. године је износила 2.968 млрд динара, што представља тромесечно повећање од 13 млрд динара, док је капитал на нивоу од 614 млрд динара (смањење од 2 млрд у односу на септембар 2014. године).

Благе промене у структури банкарског сектора према пореклу власништва, у корист банака са домаћим власништвом, последица су раста нето билансне активе и капитала банака са домаћим власништвом од 29 и 6 млрд динара респективно. Истовремено, нето билансна актива и капитал банака са страним пореклом власништва мања је за 17, односно 8 млрд динара.

Доминанатно учешће у банкарском сектору Србије имају банке страног порекла, и то у највећој мери банке пореклом из Италије, Аустрије и Грчке, које у кумулативном износу (9 банака) чине преко 50% банкарског сектора Србије.

1.2. Концентрација и конкуренција

Банкарски сектор Србије остаје конкурентно сегментиран у свим кључним категоријама, тј. посматрањем вредности Херфиндал-Хиршмановог² индекса очигледно је одсуство концентрације активности банака имајући у виду да су вредности овог показатеља за све кључне категорије испод нивоа од 1.000.

Табела 1.2.1. Показатељи концентрације и конкуренције			
	Првих 5 банака	Првих 10 банака	ННІ*
	Учешће (%)		
Актива	53,6	76,3	794
Кредити (укупни)	53,9	75,4	771
Кредити становништву	49,0	75,7	715
Кредити привредним друштвима	55,4	76,1	779
Депозити (укупни)	52,5	77,5	818
Депозити становништва	55,4	80,5	903
Приходи (укупни)	49,9	75,5	719
Приходи од камата	51,1	74,4	736
Приходи од накнада	56,3	79,1	849
*Херфиндал-Хиршман индекс концентрације.			
Извор: Народна банка Србије.			

² Херфиндал-Хиршманов индекс концентрације се израчунава као сума квадрираних учешћа појединачних банака у укупној категорији која се посматра (актива, кредити, депозити итд.). Вредност показатеља до 1.000 указује на одсуство концентрације у сектору, вредност између 1.000 и 1.800 на постојање умерене концентрације, а вредност изнад 1.800 на постојање изражене концентрације.

Највиши ниво концентрације је и даље у категоријама депозита (превасходно депозита становништва) и прихода од накнада.

Десет највећих банака у Србији према категорији нето билансне активе учествује са 76,3% у укупној нето активи банкарског сектора, и са 75,4% и 77,5% у категоријама укупних кредита и укупних депозита банкарског сектора.

Током четвртог тромесечја 2014. године није дошло до промена у ранг листи највећих банака у Србији. Највећа банка у Србији је Banca Intesa a.d.- Beograd са учешћем од 15,9% у укупној билансној активи.

Табела 1.2.2. Ранг листа десет највећих банака према критеријуму билансне активе

	31.12.2013.			30.09.2014.			31.12.2014.			△	Г	△	Т
	млрд. РСД	%	Ранг	млрд. РСД	%	Ранг	млрд. РСД	%	Ранг				
Banca Intesa a.d.- Beograd	427	15,0%	1	478	16,2%	1	473	15,9%	1	—	—	—	—
Komercijalna banka a.d.- Beograd	364	12,8%	2	380	12,9%	2	406	13,7%	2	—	—	—	—
Unicredit Bank Srbija a.d.- Beograd	252	8,9%	3	266	9,0%	3	265	8,9%	3	—	—	—	—
Raiffeisen Banka a.d.- Beograd	205	7,2%	5	230	7,8%	4	224	7,5%	4	↑	—	—	—
Societe Generale banka Srbija a.d.- Beograd	221	7,8%	4	230	7,8%	5	222	7,5%	5	↓	—	—	—
Agroindustrijska komercijalna banka "AIK banka" a.d.- Niš	152	5,4%	7	162	5,5%	6	173	5,8%	6	↑	—	—	—
Eurobank a.d.- Beograd	158	5,6%	6	155	5,2%	7	146	4,9%	7	↓	—	—	—
Vojvođanska banka a.d.- Novi Sad	109	3,8%	9	124	4,2%	8	123	4,1%	8	↑	—	—	—
Hypo Alpe-Adria-Bank a.d.- Beograd	125	4,4%	8	118	4,0%	9	119	4,0%	9	↓	—	—	—
Banka Poštanska štedionica a.d.- Beograd	100	3,5%	10	111	3,8%	10	113	3,8%	10	—	—	—	—

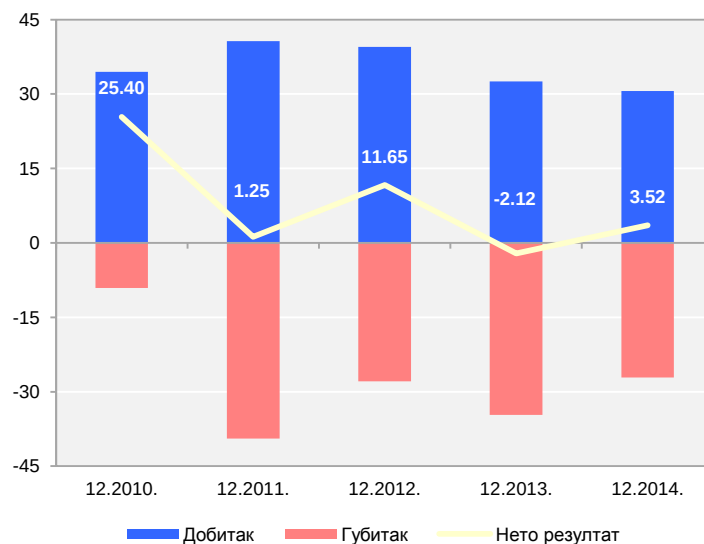
Извор: Народна банка Србије.

2. ПРОФИТАБИЛНОСТ

2.1. Показатељи профитабилности

Остварени резултати банкарског сектора Србије на крају четвртог тромесечја 2014. године указују на тренд још увек умереног опоравка профитабилности банака. Укупан нето резултат пре опорезивања је на крају децембра 2014. године на нивоу од 3,5 млрд динара, што представља побољшање у односу на исти период претходне године. Банке које су пословале са добитком оствариле су лошији резултат у односу на претходну годину (кумулативно посматрано профитабилне банке су оствариле 5,9% мањи добитак него претходне године). Ипак, пад добити профитабилних банака је био мањи него пад губитка банака које су пословале са негативним резултатом (банке које су пословале са губитком оствариле су 21,8% мањи губитак у односу на исти период 2013. године).

Графикон 2.1.1. Резултат пре опорезивања
у млрд RSD

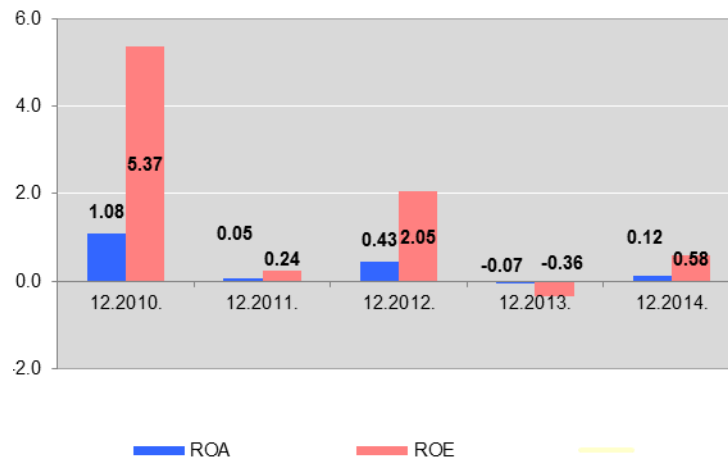

Извор: Народна банка Србије.

На крају 2014. године 17 банака је остварило позитиван нето резултат у укупном износу од 30,6 млрд динара, док је 12 банака пословало са губитком у укупном износу од 27,1 млрд динара.

Кумулативни резултат банкарског сектора Србије на крају четвртог тромесечја 2014. године резултирао је показатељима профитабилности ROA³ и ROE⁴ од 0,12% и 0,58%, респективно.

Графикон 2.1.2. Показатељи профитабилности банкарског сектора
у %

Извор: Народна банка Србије.

Као и током претходног периода банке из групе највећих банака у Србији (*peer1*⁵ група) чине групу банака са највећим нето резултатом пре опорезивања, док групу банака са највећим губицима претежно чине мале банке.

Као и претходне године, губитак банкарског сектора Србије је изузетно концентрисан. На крају четвртог квартала 2014. године чак 60% губитка банкарског сектора се односи на само једну банку – Српску банку а.д. Београд, која је у наведеном периоду пролазила кроз процес реорганизације и промене пословног модела што је резултирало изузетно високим нивоима исправки вредности. Тиме је, већ трећу годину узастопно, резултат банкарског сектора Србије под знатним утицајем банака са специфичним околностима⁶. Изузимањем ефеката Српске банке а.д. Београд из кумулативних износа банкарског сектора показатељи профитабилности би били на нивоу ROA од 0,68% и ROE од 3,26%

³ *Return on assets* – принос на просечну активу

⁴ *Return on equity* – принос на просечан капитал

⁵ Банке са тржишним учешћем преко 5% нето билансне активе

⁶ У периоду 2011 – 2013. године доминантан утицај на профитабилност банкарског сектора су имале банке којима је одузета дозвола за рад, односно које су извршиле повлачење са тржишта.

Табела 2.1.1. Преглед банака са највећим добитком и губитком
у млн РСД

31.12.2014.	
Банке са највећим нето добитком	
Banca Intesa a.d.- Beograd	7.096
Raiffeisen Banka a.d.- Beograd	5.839
Unicredit Bank Srbija a.d.- Beograd	5.680
Komercijalna banka a.d.- Beograd	4.758
ProCredit Bank a.d.- Beograd	2.388
Банке са највећим нето губитком	
Srpska banka a.d.- Beograd	-16.030
Eurobank a.d.- Beograd	-2.657
NLB banka a.d.- Beograd	-2.170
Dunav banka a.d.- Beograd	-1.375
Piraeus Bank a.d.- Beograd	-1.340
Извор: Народна банка Србије.	

2.2. Структура резултата

Повећање нето прихода од камата и нето осталих прихода у највећој мери је позитивно допринело расту прихода банкарског сектора током 2014. године, док су нето оперативни расходи и ефекат курсних разлика дали највећи негативни допринос укупном резултату.

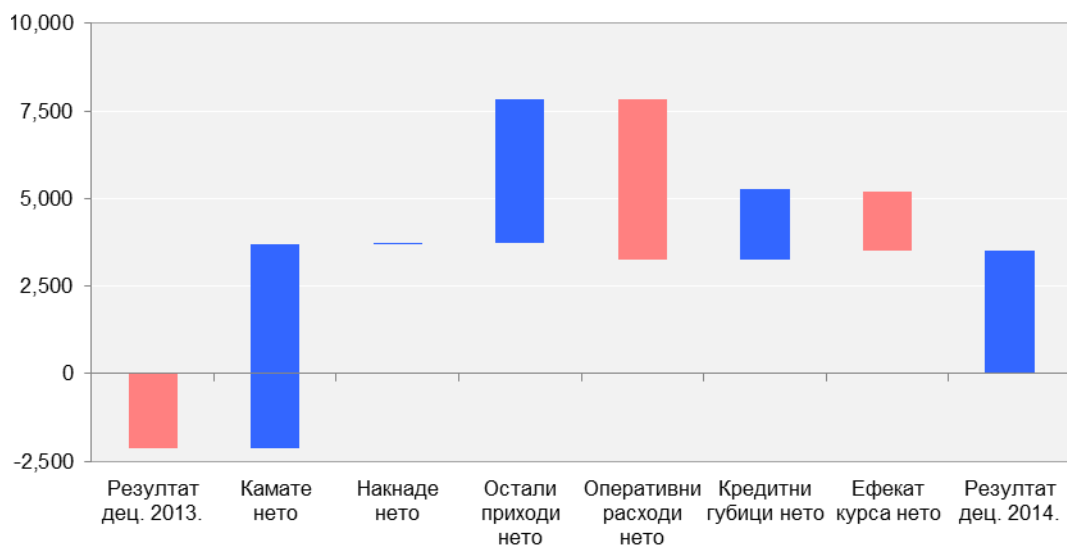
Табела 2.2.1. Промене кључних елемената профитабилности банака ⁷						
у млн RSD	Резултат	Камате нето	Накнаде нето	Кредитни губици	Ефекат курса	
31.12.2013.	-2,118	118,910	34,797	60,504	10,842	
31.12.2014.	3,516	124,719	34,825	58,484	8,081	
		5%	0%	-3%	-25%	
Промена	↑	↑		↓	↓	

Нето приходи од камата увећани су у односу на 2013. годину превасходно услед значајнијег смањења каматних трошкова (за 18,7 млрд динара) у односу на пад прихода од камата (од 12,9 млрд динара). Нето вредност осталих пословних прихода увећана је по основу пада трошкова продаје потраживања⁸.

⁷ Због промене контног оквира категорије кредитни губици и ефекат курса нису потпуно упоредиве са претходним периодима

⁸ Током 2013. године значајне трошкове по основу продаје потраживања регистровани су код само једне банке која је пролазила кроз процес продаје уз пренос дела портфолија на другу банку.

Графикон 2.2.1. Структура резултата
у млн RSD

Извор: Народна банка Србије.

Раст губитака по основу оперативних расхода доминантно је последица повећања трошкова по основу нематеријалних трошкова (без пореза и доприноса) – за 4,0 млрд динара и осталих расхода за 3,4 млрд динара.

Ниво нето кредитних губитака је смањен за 3% у односу на ниво на крају претходне године.

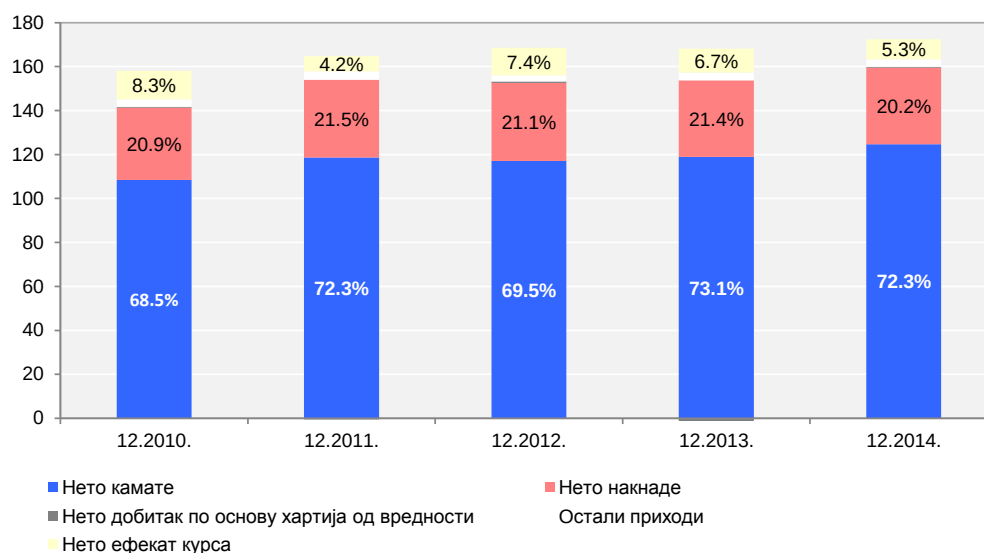
2.3. Оперативни добитак

Укупни оперативни добитак банкарског сектора је на крају 2014. године износио 172,5 млрд динара и већи је за 9,78 млрд динара у односу на исти период претходне године. Најзначајнији допринос повећању оперативних прихода дале су категорије нето прихода од камата, које су на крају 2014. године за 5,81 млрд динара веће него у истом периоду 2013. године (2013: 118,9 млрд динара, 2014: 124,7 млрд динара) и нето добитка по основу хартија од вредности и нето резултата по основу хартија од вредности и продаје осталих пласмана који су већи за 5,8 млрд динара у односу на исти период претходне године (2013: - 5,5⁹ млрд динара, 2014: 0,3 млрд динара).

⁹ Негативна вредност нето резултата по основу хартија од вредности и продаје осталих потраживања на крају 2013. године у највећој мери је последица продаје једне банке уз пренос њених потраживања на другу банку, односно регистрованих трошкова по том основу код ове банке у износу од 5.724 млрд динара.

Најзначајнији негативан допринос расту оперативног добитка регистрован је по основу ефекта курсних разлика. На крају 2014. године нето добитак по основу ефекта курса мањи је за 1,68 млрд динара у односу на 2013. годину.

Графикон 2.3.1. Структура оперативног добитка
у млрд RSD

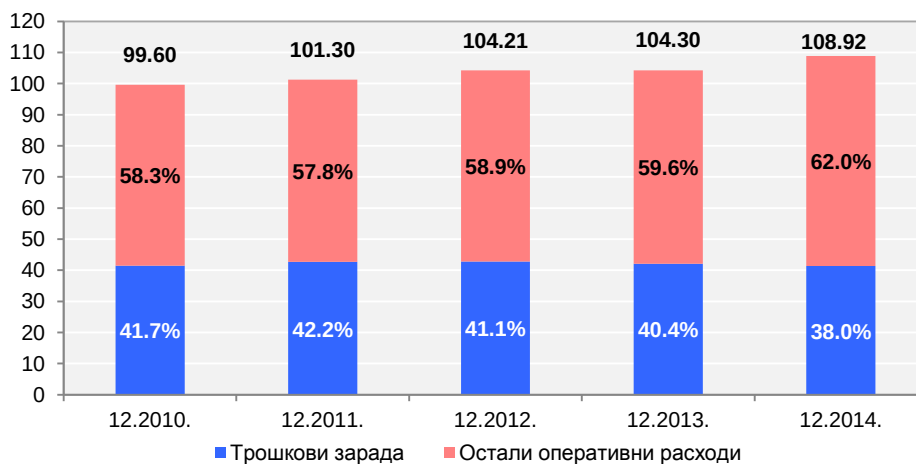

Извор: Народна банка Србије.

2.4. Оперативни расходи

Оперативни расходи банкарског сектора Србије на крају 2014. године износили су 108,9 млрд динара, што представља повећање од 4,62 млрд динара у односу на исти период 2013. године. Повећању је превасходно допринео раст осталих оперативних расхода од 5,4 млрд динара, док су расходи по основу зарада, накнада зарада и осталих личних расхода мањи за 0,8 млрд динара.

Графикон 2.4.1. Структура оперативних расхода
у млрд RSD

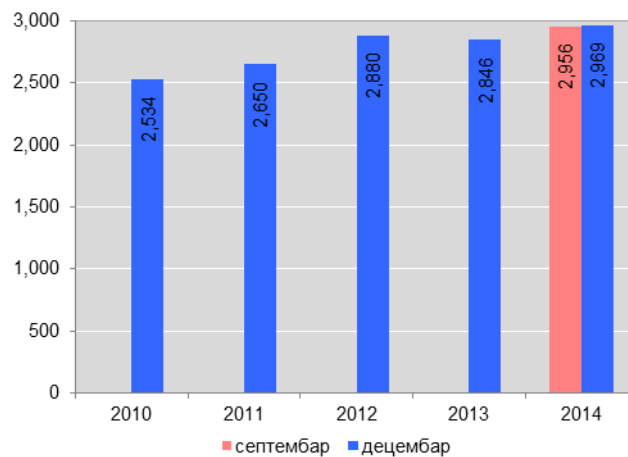

3. АКТИВА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА

3.1. Ниво и структура

Укупна нето актива банкарског сектора Србије на крају четвртог тромесечја 2014. године износила је 2.968,9 млрд динара, што на тромесечном нивоу представља раст од 12,6 млрд динара, односно 0,4%.

Графикон 3.1.1. Укупна актива банкарског сектора
у млрд RSD

Извор: Народна банка Србије.

Почев од 31.12.2014. године, банке су у обавези извештавања у складу са измењеном Одлуком о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за банке („Службени Гласник РС“ бр. 71/2014 и 135/2014) и Одлуком о обрасцима и садржни позиција у обрасцима финансијских извештаја за банке („Службени Гласник РС“ бр. 71/2014 и 135/2014). Наведене измене значајно су утицале на структуру активе, поготово у делу који се односи на готивину и дате кредите.

до 31.12.2014.	од 31.12.2014.
Група рачуна по старој билансној шеми	Група рачуна по новој билансној шеми
Готовина	
Готовина и готовински еквиваленти	Готовина и средства код централне банке
- без девизне обавезне резерве и депозита вишкова ликвидних средстава	- укључује девизну обавезну резерву и депозите вишкова ликвидних средстава
- укључује девизне рачуне и чекове	- без девизних рачуна и чекова

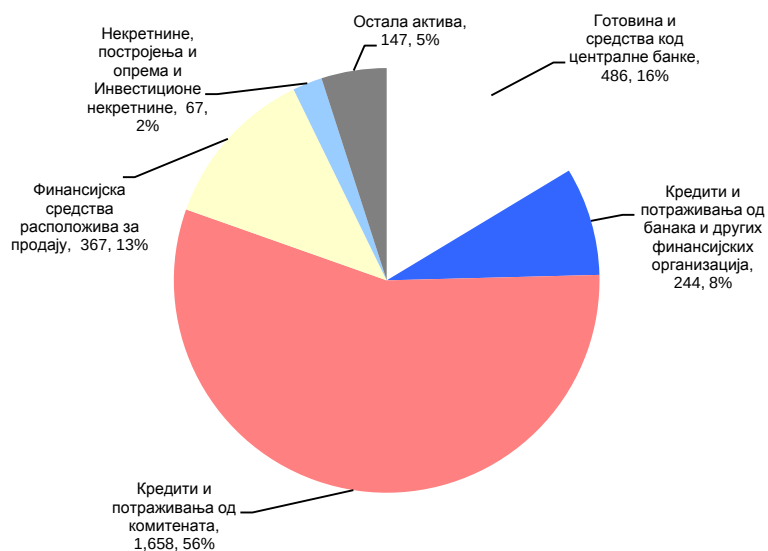
- без потраживања за обрачунату камату, накнаду и провизију по основу готовине и средстава код централе банке и активних временских разграничења по основу готовине и средстава код централе банке	- укључује потраживања за обрачунату камату, накнаду и провизију по основу готовине и средстава код централе банке, ако и активна временска разграничења по основу готовине и средстава код централе банке
Хартије од вредности	
Хартије од вредности без сопствених акција	Финансијска средства по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању
	Финансијска средства која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха
	Финансијска средства расположива за продају
	Финансијска средства која се држе до доспећа
	Промене фер вредности ставке које су предмет заштите од ризика
	Потраживања по основу финансијских деривата намењених заштити од ризика
	Заложена финансијска средства - унутар групе заложених финансијских средстава један део чине и заложене хартије од вредности
Кредити	
Опозови кредити и депозити Рн. 010 - 013 и 060 - 063	Кредити и потраживања: Дати кредити (Рн. 10 и 20)
Дати кредити и депозити Рн. 10,11 и 20,21	Опозиви депозити и кредити (Рн. 01 без 010 и 06 без 060)
	- не укључују депозите вишкова ликвидних средстава и девизну обавезну резерву
	Девизни рачуни и чекови (Рн. 050 и 052)
	Дати депозити (Рн. 11 и 21)
	Остали пласмани (Рн. 16 и 26)
	Потраживање за камату и накнаду (Рн. 020, 028, 080 и 088)
	Разграничена потраживања за камату и остале приходе (Рн. 190,191,290,291)
	Одбитна ставка:
	Разграничени приходи за потраживања исказана по амортизованој вредности (Рн. 493,593)
Основна средства	
Основна средства и инвестиционе некретнине	Некретнине постројења и опрема
	Инвестиционе некретнине

Табела 3.1.1. Кључне позиције aktive банкарског сектора

(у млн РСД)	Износ 31.12.2014.	учешће %
Готовина и средства код централне банке	485.548	16,4%
Кредити и потраживања	1.902.155	64,1%
од банака и ДФО	244.494	8,2%
од комитената	1.657.662	55,8%
Финансијска средства	455.539	15,3%
по фер вредности кроз биланс успеха намењена трговању	10.383	0,3%
која се иницијално признају по фер вредности кроз биланс успеха	1.717	0,1%
располагава за продају	367.208	12,4%
која се држе до доспећа	76.231	2,6%
Некретнине, постројења и опрема	51.464	1,7%
Инвестиционе некретнине	15.367	0,5%
Остало	58.828	2,0%
Укупна билансна сума банкарског сектора	2.968.901	100,0%

Извор: Народна банка Србије.

Категорија датих кредита и потраживања има доминантан удео у активи банака у Србији са 64,1% на крају 2014. године. Током тромесечја додатно је увећана позиција улагања у хартије од вредности за 17,6 млрд динара и на крају године ова позиција износи 455,5 млрд динара, односно чини 15,3% aktive.

Графикон 3.1.2. Структура aktive банкарског сектора
31. децембар 2014

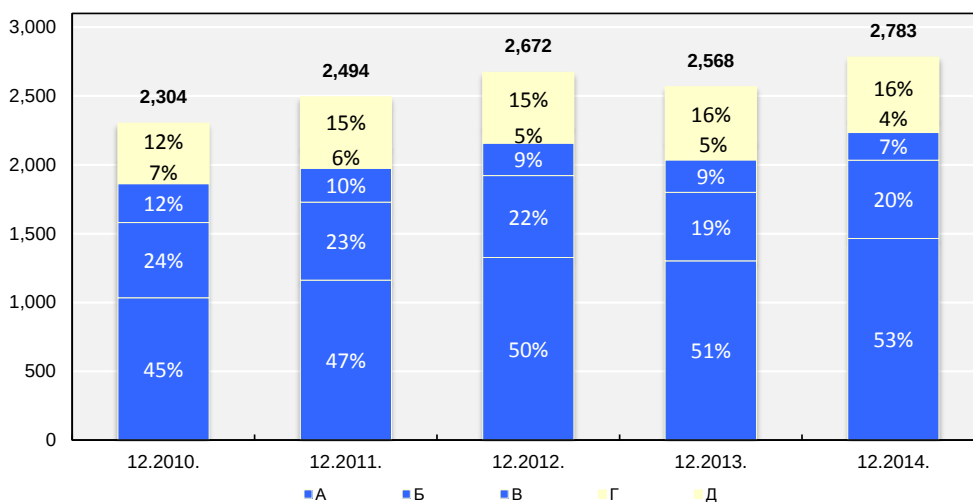
Извор: Народна банка Србије.

3.2. Класификована актива

Укупна класификована актива банкарског сектора увећана је током последњег тромесечја 2014. године за 112,9 млрд динара, и то 83,5 млрд динара по основу раста билансне активе која се класификује и за 29,4 млрд динара по основу раста ванбилансних позиција које се класификују.

Најзначајније промене нивоа класификоване билансне активе су у категоријама А (повећање од 44,6 млрд динара), Б (повећање од 63,7 млрд динара) и Д (смањење од 20,5 млрд динара). Ванбилансне позиције које се класификују највише су повећане у категоријама Б (за 36,2 млрд динара) и В (за 14,7 млрд динара), док су категорије А и Г мање за 20,7, односно 2,5 млрд динара, респективно.

Графикон 3.2.1.
Укупна класификована актива
У млрд RSD

Извор: Народна банка Србије.

Укупна обрачуната резерва по билансним ставкама које се класификују (2014: 482,3 млрд динара) мања је за 20,6 млрд динара у односу на претходно тромесечје, првенство услед смањења класификоване активе у категорији Д која носи највише проценте издвајања, док је обрачуната резерва за губитке по ванбилансним ставкама које се класификују већа за 1,4 млрд динара и на крају 2014. године износи 16,3 млрд динара.

3.3. Кредити¹⁰

Нето кредити банкарског сектора Србије су током последњег тромесечја 2014. године у номиналном износу повећани за 11,9 млрд динара и на крају децембра износе 1.653,2 млрд динара што је повећање од 0,7%.

До најзначајнијег повећања кредитне активности дошло је по основу раста кредита становништву (за 15,6 млрд динара), и то првенствено по основу раста у категорији стамбених кредита (од 4,8 млрд динара), што је делом последица депрецијације курса која је на тромесечном нивоу износила 1,8%. Промене нивоа кредита у секторима финансија и осигурања, јавном сектору и привредним друштвима у највећој мери су последица промене секторске структуре у складу са инструкцијама Народне банке Србије¹¹. Смањење кредитне активности најизраженије је по основу репо трансакција са Народном банком Србије, који су током посматраног тромесечја смањене за 36,6 млрд динара.

Табела 3.3.1. Промена нивоа нето кредита

у млн РСД	Износ 31.12.2014.	Промена у односу на претходне периоде			
		Номинална		Релативна	
		30.09.2014.	31.12.2013.	30.09.2014.	31.12.2013.
Сектор финансија и осигурања	30.428	-37.237	-112.223	-55,0%	-78,7%
Јавни сектор	43.072	5.819	485	15,6%	1,1%
Јавна предузећа	144.222	63.210	50.172	78,0%	53,3%
Становништво	595.516	15.576	46.840	2,7%	8,5%
Привредна друштва	721.339	-28.639	-35.545	-3,8%	-4,7%
Страна лица и стране банке	25.143	-11.557	5.347	-31,5%	27,0%
Остали сектори	93.495	4.712	12.070	5,3%	14,8%
Укупни кредити	1.653.215	11.884	-32.854	0,7%	-1,9%

Извор: Народна банка Србије.

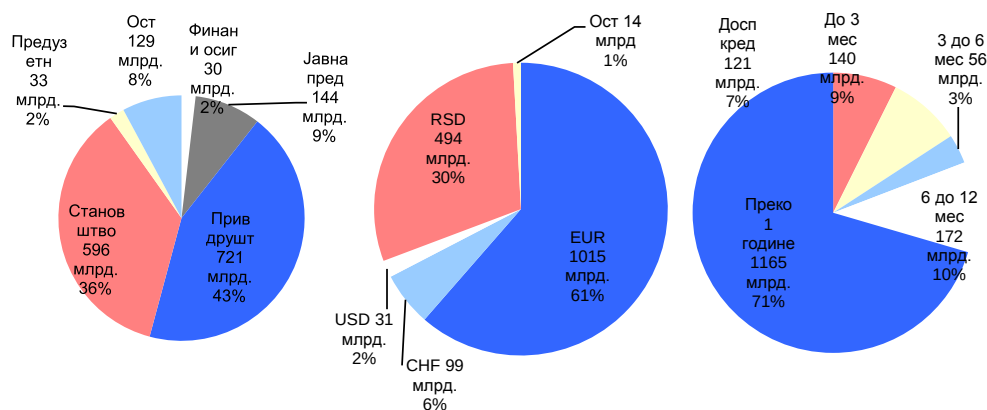
Валутна структура кредита банкарског сектора Србије је и даље претежно девизно индексирана. На крају 2014. године 29,9% износи удео динарских кредита, док је 70,1% девизних и девизно индексираних кредита. Доминантна валута индексирације кредита у банкама у Србији је евро са уделом од 61,4% (односно 87,6% у укупним девизним и девизно индексираним кредитима) уз уделе швајцарског франка и долара од 6,0% и 1,9%, респективно.

¹⁰ Кредити, у складу са Упутством о обавези и начину прикупљања, обраде и достављања података о стању и структури пласмана, потраживања и обавеза банака, обухватају следеће кредитне у динарима и у страниј валути: опозиви, по репо трансакцијама, по трансакционим рачунима, overnight, потрошачки, за ликвидности и обртна средства, извозни, инвестициони, стамбени, готовински, за плаћање увоза робе и услуга из иностранства, за куповину непокретности у земљи физичком лицу и остали кредити.

¹¹ Од децембра 2014. године извршена је прекласификација институционалних јединица. На основу табела секторизације приказаних на интернет страници Народне банке Србије http://www.nbs.rs/internet/cirilica/20/index_stat.html извршена је подела по институционалним секторима, у складу са Европским системом рачуна (ESA 2010).

Удео дугорочних кредита увећан је у односу на крај трећег тромесечја са 65,1% на 70,5%, док кредити рочности преко 5 године чине 29,8% укупног кредитног портфолија банака.

Графикон 3.3.1. Структура кредита банкарског сектора у млрд RSD

Извор: Народна банка Србије.

3.3.1. Проблематични кредити

Праћење нивоа и тренда проблематичних кредита (*NPL*) од велике је важности за идентификовање могућих проблема у наплати потраживања и праћење кредитног ризика, будући да ови кредити и са њима повезани индикатори представљају показатеље погоршања квалитета кредитног портфолија банкарског сектора. Такође, додатна анализа *NPL* у односу на извршене исправке њихове вредности, регулаторна резервисања и капитал даје увид у могућности банкарског сектора да апсорбује губитке који настају као последица *NPL*.

У складу с међународно прихваћеном дефиницијом, под *NPL* се подразумева стање укупног преосталог дуга сваког појединачног кредита (укључујући и износ доцње):

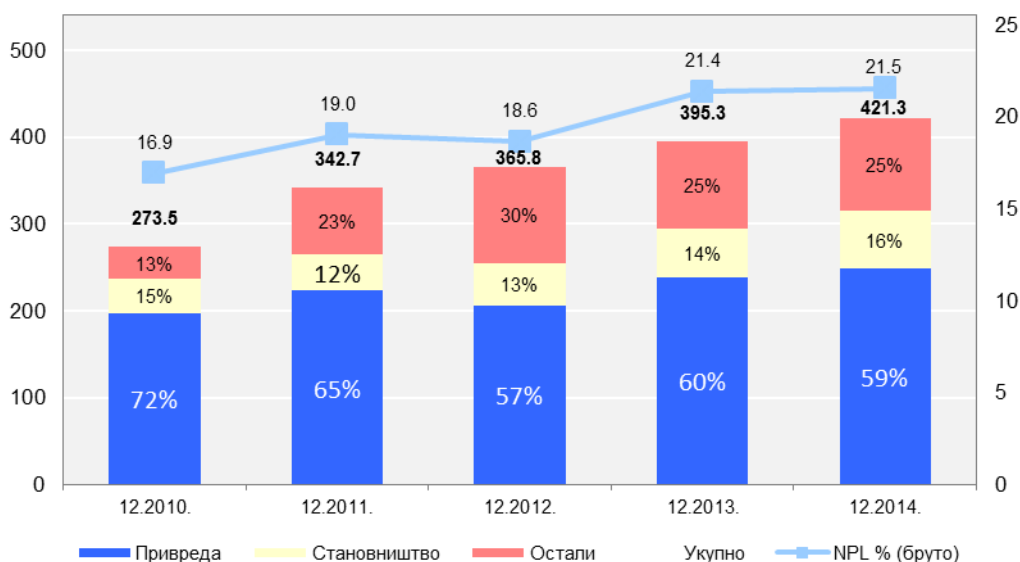
- по основу кога дужник касни са отплатом главнице или камате 90 и више дана од иницијалног рока доспећа;
- по коме је камата у висини тромесечног износа (и виша) приписана дугу, капитализована, рефинансирана или је одложено њено плаћање;
- по основу ког дужник касни мање од 90 дана али је банка проценила да је способност дужника да отплати дуг погоршана и да је отплата дуга у пуном износу доведена у питање.

Бруто проблематични кредити

Током последњег тромесечја 2014. године, дошло је до пада износа бруто проблематичних кредита, који на крају тог тромесечја износе 421,3 милијарде динара, односно 3,5% (15,4 млрд динара) мање него на крају трећег тромесечја 2014. године. При томе, бруто књиговодствена вредност укупних кредита је повећана за 58,2 млрд динара односно за 3,1%.

Графикон 3.3.1.1. **Проблематични кредити - NPL бруто**

У млрд RSD

Извор: Народна банка Србије.

Пад износа бруто проблематичних кредита резултат је:

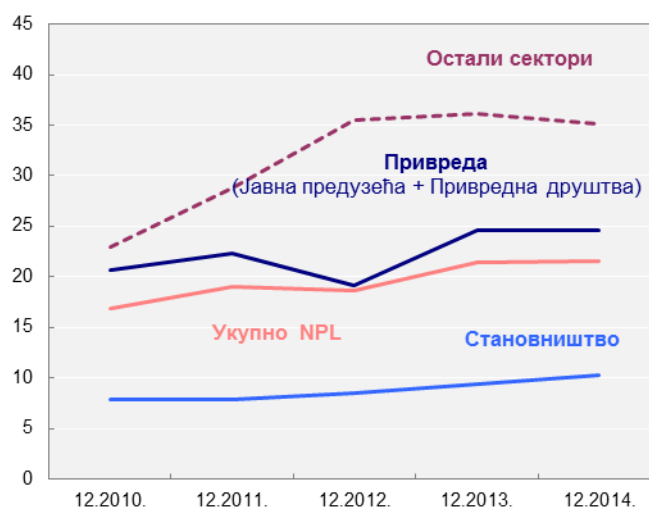
- пораста проблематичних кредита по основу нових проблематичних кредита (39,0 млрд динара) и курсних разлика (5,5 млрд динара).
- смањења проблематичних кредита по основу наплате (31,8 млрд динара), уступања (5,9 млрд динара), реструктурирања (4,0 млрд динара), отписа (3,0 млрд динара) и осталих промена (15,2 млрд динара).

Најзначајнија промена у структури проблематичних кредита је са аспекта сектора, јер су проблематични кредити јавним предузећима у последњем тромесечју повећани за 20,0 млрд динара (првенствено услед рекласификације јавних предузећа), док су проблематични кредити привредним друштвима смањени за 35,9 млрд динара.

Код доминантне категорије – сектора привреде (привредна друштва и јавна предузећа), услед исказаног пораста кредитне активности (током последњег тромесечја је већа за 4,2% односно за 40,3 млрд динара), али и због

смањења износа проблематичних кредита за 16,0 млрд динара (6,0%), бруто показатељ NPL-а је смањен и на крају 2014. године износи 24,6% (на крају трећег тромесечја 2014. године је износио 27,3%). Показатељ NPL-а сектора становништва је и даље знатно испод просека и на крају 2014. године на нивоу од 10,3% (на крају трећег тромесечја 2014. године је био 10,2%).

Графикон 3.3.1.2. Показатељ бруто NPL по секторима
у %

Извор: Народна банка Србије.

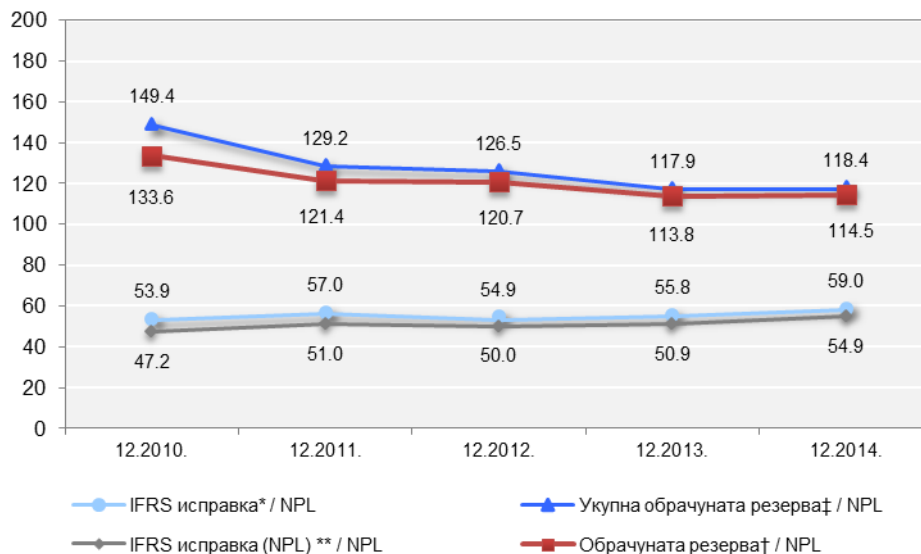
Остали сектори који укључују и сва лица у стечају и даље исказују највиши ниво проблематичних кредита са бруто NPL показатељем на нивоу од 35,2% (на крају трећег тромесечја 2014. године: 36,5%).

Активности банака по основу уступања доспелих потраживања лицима ван финансијског сектора током последњег тромесечја 2014. године резултирале су измештањем додатних 1,0 млрд динара – по искључењу међубанкарских преноса.

Покриће проблематичних кредита

Способност банкарског сектора да апсорбује потенцијалне ризике по основу тренутног нивоа NPL-а је и током последњег тромесечја 2014. године остала на изузетно стабилном нивоу. На крају 2014. године проценат покрића бруто проблематичних кредита регулаторним резервисањима за билансне изложености је 114,5%, а рачуноводственим исправкама вредности по MPC 58,9%.

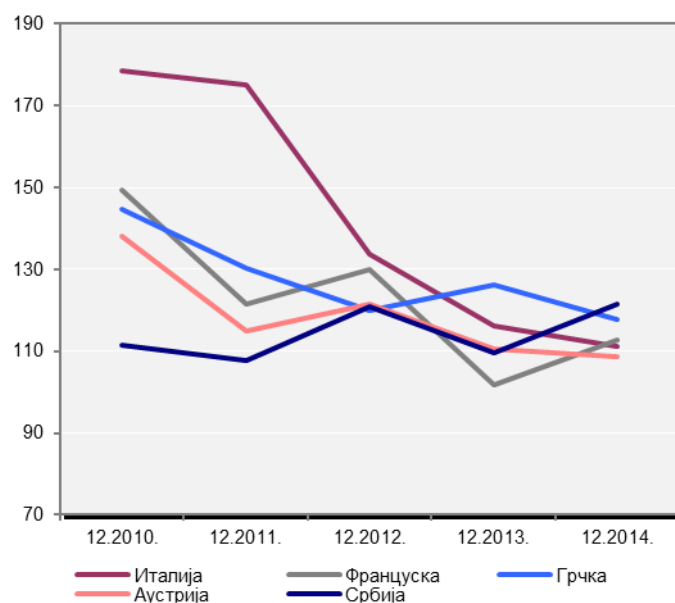
Графикон 3.3.1.3. Покриће проблематичних кредита
у %

† Обрачуната резерва за процењене губитке по билансним потраживањима (тзв. *Loan loss reserve*);
 * Исправка вредности укупних кредита;
 ** Исправка вредности проблематичних кредита;
 ‡ Укупна обрачуната резерва за процењене губитке (биланс и ванбиланс).

Извор: Народна банка Србије.

Графикон 3.3.1.4. Покриће* проблематичних
кредита по земљама порекла
власништва банака у Србији
у %

* резервисањима за билансну изложеност

Проблематични кредити привредних друштава

У односу на крај 2013. године, као и у односу на крај трећег тромесечја 2014. године дошло је до пада нивоа бруто проблематичних кредита привредних друштава за 9,9 млрд динара и 35,9 млрд динара респективно, односно 4,2% и 13,6% респективно, тако да они на крају 2014. године износе 227,8 млрд динара.

Табела 3.3.1.1. Промене нивоа бруто проблематичних кредита основних привредних грана

(у млн РСД)	Износ	Промена у односу на претходне периоде			
		Номинална		Релативна	
	31.12.2014	30.09.2014	31.12.2013	30.09.2014	31.12.2013
Прерађивачка индустрија	79.892	-17.539	-2.093	-18,0%	-2,6%
Трговина	62.013	-11.573	-1.639	-15,7%	-2,6%
Грађевинарство	36.152	-7.929	-8.124	-18,0%	-18,3%
Образовање и пословање некретнинама	29.030	2.432	2.920	9,1%	11,2%
Пољопривреда	9.852	190	719	2,0%	7,9%
Саобраћај, хотели/ресторани, комуник.	10.726	-1.432	-1.714	-11,8%	-13,8%

Извор: Народна банка Србије.

Привредна грана грађевинарство, која чини 8,8% укупне бруто кредитне активности привредних друштава, односно 15,9% укупног NPL-а, исказује далеко највиши ниво показатеља NPL-а од 48,3% (за 5,1 процентних поена мање него на крају трећег тромесечја).

Табела 3.3.1.2. Показатељ NPL-а за привредна друштва по гранама

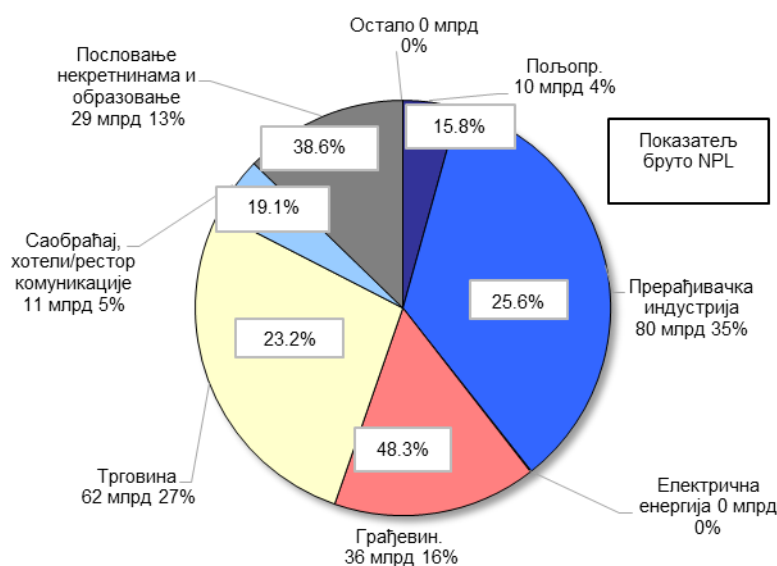
(%)	Промена у односу на претходне периоде (п.п.)		
	31.12.2014.	30.09.2014.	31.12.2013.
Грађевинарство	48,3%	-5,1	-4,4
Пословање некретнинама и образовање	38,6%	0,7	-0,2
Прерађивачка индустрија	25,6%	-4,0	0,6
Трговина	23,2%	-5,2	-2,1
Пољопривреда	15,8%	-0,7	-1,8
Саобраћај	19,1%	3,7	4,2

Извор: Народна банка Србије.

Доминантне привредне гране – прерађивачка индустрија и трговина на велико и мало, које доприносе укупном бруто NPL-у привредних друштава са 62,3% имају NPL показатељ од 25,6% и 23,2%, респективно, што представља

значајно смањење у односу на претходно тромесечје (29,6% и 28,4% респективно).

Графикон 3.3.1.5. Структура проблематичних кредита привредних друштава
31. децембар 2014.

Проблематични кредити физичких лица

Проблематични кредити физичких лица исказују ниво испод просека укупног портфолија и на крају 2014. године имају бруто NPL показатељ од 11,4%, непромењено у односу на претходно тромесечје. Доминантан удео у укупном NPL-у физичких лица имају кредити за стамбену изградњу који на крају 2014. године доприносе укупном NPL-у физичких лица са 33,6%, при чему кредити за стамбену изградњу чине 46,7% укупне кредитне активности према физичким лица.

Уз доминантан удео категорије кредита за стамбену изградњу у укупном NPL-у физичких лица, значајан допринос имају и готовински кредити, који учествују са 25,1%, па је кумулативно учешће ове две највеће категорије у укупним NPL кредитима физичких лица 58,7%, док су бруто NPL показатељи ове две категорије 8,2% и 10,4%, респективно.

Табела 3.3.1.4. Показатељ NPL-а за физичка лица по намени

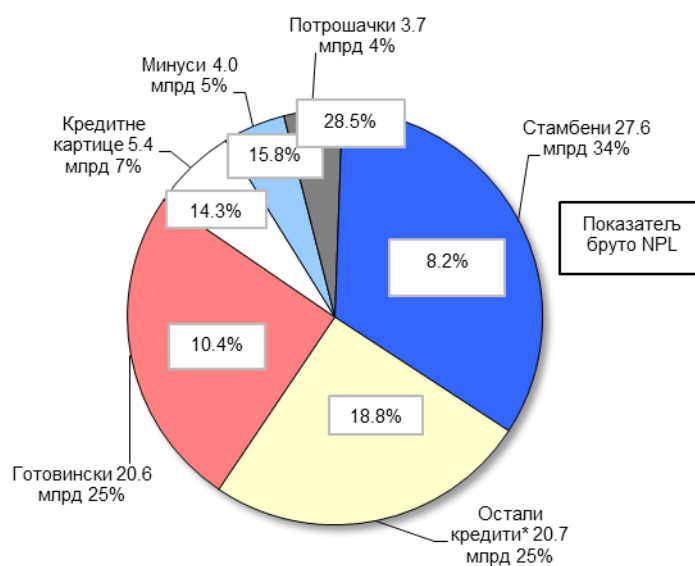
Промена у односу на претходне периоде (п.п.)			
(%)	31.12.2014.	30.09.2014.	31.12.2013.
Стамбена изградња	8.2%	0.2	1.3
Готовински кредити	10.4%	-0.4	-0.1
Извор: Народна банка Србије.			

Извор: Народна банка Србије.

Табела 3.3.1.3. Промене нивоа бруто проблематичних кредита физичким лицима по наменама

(у млн РСД)	Промена у односу на претходне периоде				
	Износ	Номинална		Релативна	
		31.12.2014	30.09.2014	31.12.2013	30.09.2014
Стамбени кредити	27.629	1.044	5.827	3,9%	26,7%
Готовински кредити	20.615	99	2.284	0,5%	12,5%
Кредитне картице	5.428	-79	340	-1,4%	6,7%
Минусни салдо по тек. рачунима	4.012	-186	162	-4,4%	4,2%
Потрошачки кредити	3.714	107	234	3,0%	6,7%

Извор: Народна банка Србије.

Графикон 3.3.1.6. Структура проблематичних кредита физичким лицима
31. децембар 2014.

*Остали кредити = пољопривредна делатност, обављање других делатности, кредити за куповину аутомобила и остали кредити физичким лицима

Извор: Народна банка Србије.

4. ПАСИВА БАНКАРСКОГ СЕКТОРА

4.1. Ниво и структура

Пасива банкарског сектора је повољно структурирана и примарни извор финансирања банака и даље су примљени депозити¹², који чине 63,7% пасиве банака. Сопствени извори финансирања банака на крају 2014. године учествују у пасиви са 20,7%, док примљени кредити банкарског сектора чине 10,8% пасиве.

Табела 4.1.1. Кључне позиције пасиве банкарског сектора

(у млн РСД)	Износ	учешће
	31.12.2014.	%
Депозити и остале обавезе	2.224.937	74,9%
<i>према банкама, ДФО и централној банци</i>	353.240	11,9%
<i>према другим комитентима</i>	1.871.697	63,0%
Издате сопствене ХоВ и друга позајмљена средства	1.869	0,1%
Субординиране обавезе	72.439	2,4%
Резервисања	12.324	0,4%
Акцијски и остали капитал	424.811	14,3%
Добитак	54.779	1,8%
Губитак	-53.747	-1,8%
Резерве и нереализовани губици	187.956	6,3%
Остало	43.533	1,5%
Укупна пасива банкарског сектора	2.968.901	100,0%

Извор: Народна банка Србије.

Укупне обавезе банкарског сектора веће су за 103,4 млрд динара (за 4,6%) у односу на крај 2013. године, односно повећане су током последњег тромесечја за 14,7 млрд динара (0,6%). Повећање нивоа обавеза превасходно је резултат пораста депозита за 164,2 млрд динара (за 9,5%), односно за 84,1 млрд динара (4,7%) током последњег тромесечја у години. Остале ставке пасиве нису значајније промењене.

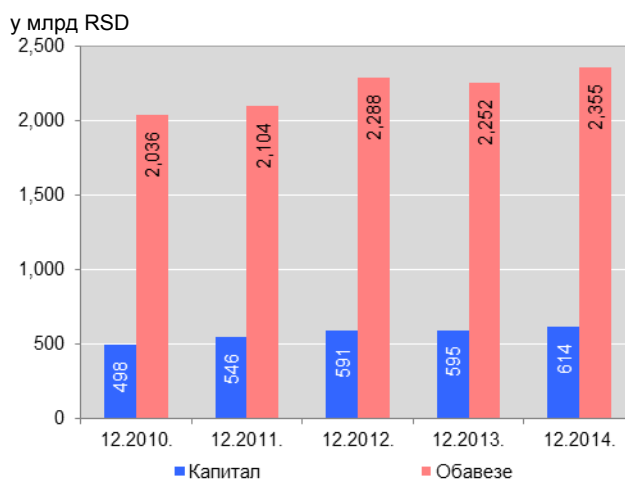
Рочна структура пасиве банкарског сектора Србије је непромењена, и на крају 2014. године обавезе са роком доспећа преко годину дана (укључујући и капитал банака) чине 36,7% пасиве, док је на крају претходног тромесечја тај удео износио 37,4%.

У погледу валутне структуре, током последњег тромесечја 2014. године није дошло до битнијих промена. На крају 2014. године удео динарских обавеза (укључујући капитал) је 40,7% (треће тромесечје 2014: 40,0%), док 59,3% чини

¹² Укључују трансакционе и остале депозите, као део ставки: Депозити и остале обавезе према банкама, другим финансијским организацијама и централној банци и Депозити према другим комитентима

пасива у девизном и девизно индексираном знаку. Код девизног дела пасиве доминантна валута је евро, који чини 91,7% укупних девизних обавеза, док остатак већином чине обавезе у америчком долару (4,2%) и швајцарским францима (3,6%).

Графикон 4.1.1.

Капитал и обавезе банкарског сектора

Извор: Народна банка Србије.

Раст сопствених извора финансирања током последњег тромесечја 2014. године (повећање акционарског капитала) био је довољан да задржи учешће капитала у укупним изворима на нивоу од 20,7%, што је незнатно ниже него претходног тромесечја (када је ово учешће износило 20,8%), и поред тога што су две банке током посматраног тромесечја покриле губитак у укупном износу од 4,2 млрд динара.

4.2. Депозити

Укупни депозити код банака на крају 2014. године износе 1.891,5 млрд динара, што представља повећање за 164,2 млрд динара у односу на крај 2013. године (односно за 84,1 млрд динара у односу на претходно тромесечје). На наведено повећање у највећој мери је утицало повећање депозита становништва и јавних предузећа.

На крају године удео девизних и девизно индексираних депозита је на нивоу од 72,1%, при чему је доминантна валута евро са уделом у укупном портфолију од 91,6%. Остатак девизног портфолија већином се односи на депозите у америчком долару (5,3%) и швајцарским францима (2,4%).

Краткорочни облици депоновања средстава чине већински део портфолија депозита код банака у Србији, који, поред депозита по виђењу (са учешћем од 43,9% у укупним депозитима), чини 46,6% свих депозита

(најзначајнији су они са рочношћу од 6 месеци до 1 године – преко 40% свих краткорочних депозита). Депозити са рочношћу преко годину дана имају учешће од 9,1%.

Штедња становништва¹³ у поређењу са претходним тромесечјем је смањена за 9,5 млрд динара (преко 11 млрд динара само код једне банке) и на крају 2014. године износи 849,3 млрд динара. Пад је, због депрецијације у посматраном периоду, још већи кад се посматрају депозити изражени у еврима (2,8%). И поред раста курса евра у односу на динар за 1,8%, девизни штедни улози су у четвртом тромесечју 2014. године смањени за 7,6 млрд динара, односно за 0,9%. Удео динарске штедње становништва је и даље на релативно ниском нивоу од 4,0%.

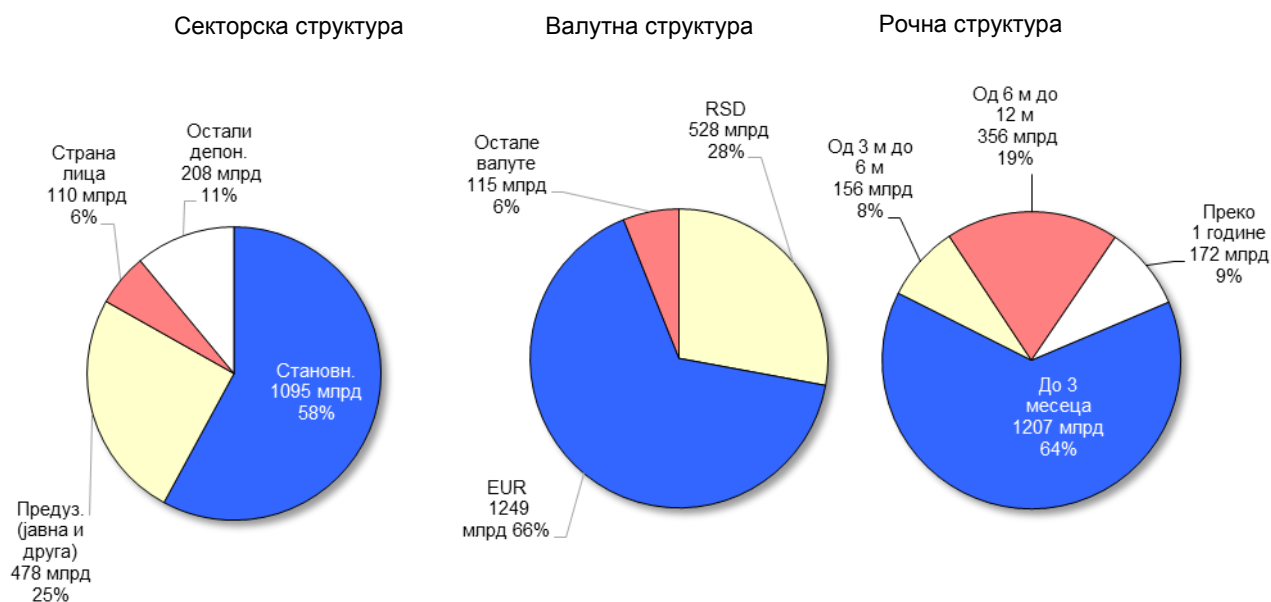
Табела 4.2.1. Промене нивоа депозита

(у млн РСД)	Износ	Промена у односу на претходне периоде			
		Номинална промена		Релативна промена	
		30.09.2014	31.12.2013	30.09.2014	31.12.2013
Сектор финансија и осигурања	58.894	536	-14.683	0,9%	-20,0%
Јавни сектор	40.268	19.706	20.793	95,8%	106,8%
Јавна предузећа	93.338	36.677	38.865	64,7%	71,3%
Становништво	1.095.452	26.175	72.440	2,4%	7,1%
Привредна друштва	384.650	-21.239	26.272	-5,2%	7,3%
Страна лица и стране банке	109.651	19.776	6.303	22,0%	6,1%
Остали сектори	109.216	2.439	14.199	2,3%	14,9%
Укупни депозити	1.891.469	84.070	164.189	4,7%	9,5%

Извор: Народна банка Србије.

¹³ Рачуни 402 и 502 из Контног оквира, Сектор 6 (домаћа физичка лица и страна физичка лица – резиденти)

Графикон 4.2.
Структура депозита банкарског сектора Србије
 31. децембар 2014.

Извор: Народна банка Србије.

4.3. Узети кредити

Укупно узети кредити банкарског сектора су на крају 2014. године износили 321,8 млрд динара, што представља смањење у односу на претходно тромесечје за 44,6 млрд динара (12,2%), при чему се ово смањење највећим делом односи на смањење примљених кредита код три банке.

Табела 4.3.1. Промена нивоа кредитног задужења банака

(у млн РСД)	Износ	Промена у односу на претходне периоде			
		Номинална		Релативна	
		31.12.2014	30.09.2014	31.12.2013	30.09.2014
кредити по репо трансакцијама	-	-	-	-	-
„overnight“	40.703	-4.398	9.633	-9,8%	31,0%
примљени кредити	273.305	-41.952	-49.743	-13,3%	-15,4%
остале финансијске обавезе	7.789	1.780	2.660	29,6%	51,9%
Укупни узети кредити	321.797	-44.570	-37.450	-12,2%	-10,4%

Извор: Народна банка Србије.

У укупном задужењу банкарског сектора доминантно учешће имају кредити са рочношћу преко године дана (73,5%), а у оквиру њих су најзаступљенији кредити са роком од 2 до 5 година (43,0% дугорочних кредита).

Доминантна валута задужења је евро са 265,0 млрд динара (претходно тромесечје: 298,1 млрд динара), следи швајцарски франак са 24,0 млрд динара (претходно тромесечје: 23,9 млрд динара), док у динарима, по основу узетих кредита, банке дугују 31,0 млрд динара (претходно тромесечје: 37,0 млрд динара).

Највећа ставка укупног задужења су примљени кредити, са уделом од 84,9% (претходно тромесечје: 86,1%).

4.4. Односи са иностранством

Тенденција смањења укупног кредитног задужења банкарског сектора у иностранству, присутна од трећег тромесечја 2013. године настављена је и у текућем кварталу. На крају 2014. године укупан дуг банака према иностранству по кредитним пословима био је на нивоу од 226,5 млрд динара, што представља смањење за 48,9 млрд динара (17,8%) током посматраног тромесечја. Задржан је висок степен концентрације укупног стања кредитног задужења, јер се на четири банке односи преко 58% целокупног износа задужења.

Дугорочни кредити чине доминантан део задужења у иностранству – 83,8%, што је смањење у односу на претхонди квартал када је износило 88,4%.

Табела 4.4.1. Промена нивоа кредитног задужења банака у иностранству

	Износ	Промена у односу на претходне периоде			
		Номинална	Релативна		
(у млн РСД)	31.12.2014	30.09.2014	31.12.2013	30.09.2014	31.12.2013
„overnight“	0	-246	-618	-100,0%	-100,0%
примљени кредити	225.113	-48.738	-70.141	-17,8%	-23,8%
остале финансијске обавезе	1.381	90	239	7,0%	20,9%
Укупни узети кредити	226.494	-48.894	-70.520	-17,8%	-23,7%

Извор: Народна банка Србије.

Валутна структура кредитног задужења у иностранству је готово непромењена у односу на претходно тромесечје имајући у виду да је 89,7% кредитног задужења у иностранству у еврима и 10,2% у швајцарским францима (претходно тромесечје: 89,2%, односно 8,7%).

4.5. Субординиране обавезе

Укупне субординиране обавезе банака у Србији на крају 2014. године износиле су 72,4 млрд динара, што представља смањење од 0,6 млрд, односно 0,8% у односу на претходно тромесечје. Највећи део чине обавезе које доспевају у року од једне до две године (40,9%) и од две до пет година (32,0%). Обавезе уговорене у еврима чине 92,8% задужења, у швајцарским францима је 6,5% док је остатак (0,7%) у динарима. И овог тромесечја је присутна висока концентрација јер се на две банке односи 45,7% свих субординираних обавеза банкарског сектора, а на четири банке чак 63,3%.

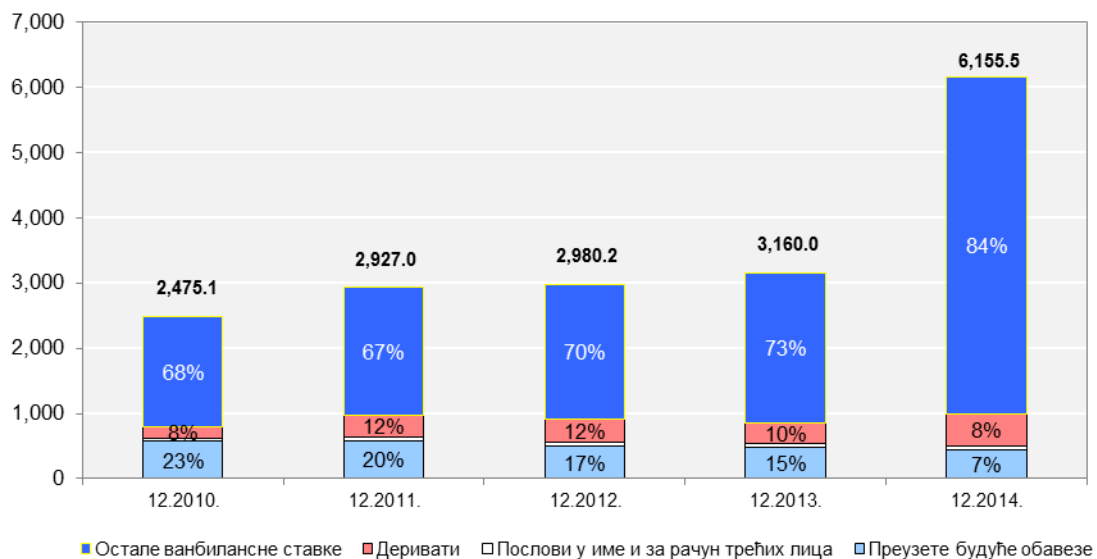
Од укупних субординираних обавеза (73,0 млрд динара), банке су у допунски капитал укључиле 33,8 млрд динара.

5. ВАНБИЛАНСНЕ СТАВКЕ

Ниво ванбилансних ставки је значајно повећан током Т4 2014. године (за 84,8%), и то првенствено по основу повећања друге ванбилансне активе (за 129,9% односно за 2.746,2 млрд динара) и потраживања по основу деривата (за 33,3%). На крају 2014. године укупне ванбилансне ставке на нивоу банкарског сектора износе 6.155,5 млрд динара.

У складу са новодонетим Контним оквиром за банке и садржини рачуна у контном оквиру за банке, као и са Одлуком о прикупљању, обради и достављању података о стању и структури рачуна из контног оквира, банке су у обавези да, у оквиру друге ванбилансне активе евидентирају примљена материјална средства обезбеђења.

Графикон 5.1. **Ванбилансне ставке**
У млрд RSD

Извор: Народна банка Србије.

Ванбилансне позиције остају највише концентрисан сегмент пословања банака у Србији не само кад се посматрају укупно (на крају године код једне банке се налази 26,3% укупних ванбилансних ставки, код пет банака 59,9%, а код десет банака 83,5%), већ и по појединим категоријама (преко 72% потраживања по дериватима се налази код четири банке, преко половине друге ванбилансне активе, односно датих гаранција је код четири банке).

Највећи део ванбилансних ставки (90,2%) односи се на неризичне¹⁴ позиције (примљене гаранције и друга јемства, депо послове и осталу ванбилансну активу). Део ванбилансних ставки који се класификује (односно који се сматра ризичним) на крају 2014. године је износио 602,0 млрд динара, што је за 29,5 млрд динара, односно 5,1% више него у претходном тромесечју.

На крају 2014. године преузете будуће обавезе¹⁵ износиле су 442,5 млрд динара, што представља смањење за 2,5 млрд динара (0,6%) у односу на претходно тромесечје, и чиниле су 7,2% укупних ванбилансних ставки¹⁶ (на крају претходног тромесечја износиле су 13,4%).

Табела 5.1. Промене нивоа ванбилансних позиција банкарског сектора Србије

(у млн РСД)	Износ	Промена у односу на претходне периоде			
		Номинална		Релативна	
	31.12.2014	30.09.2014	31.12.2013	30.09.2014	31.12.2013
Дате гаранције и друга јемства	267,718	7,750	8,061	3.0%	3.1%
Потраживања по дериватима	493,028	122,243	184,056	33.0%	59.6%
Преузете и остале неопозиве обавезе	174,734	-10,235	-45,613	-5.5%	-20.7%
Потраж.по суспенд.камата и споразума о рекуп.	0	-77,381	-63,425	-100.0%	-100.0%
Јемства за обавезе	83,885	-146,242	-143,070	-63.5%	-63.0%
Друга ванбилансна актива	4,860,424	2,746,169	2,860,549	129.9%	143.0%

Извор: Народна банка Србије.

¹⁴ Под појмом неризичне позиције подразумевају се позиције по основу којих банка није изложена кредитном ризику. Део ванбилансне активе који се сматра ризичним у смислу изложености кредитном ризику предмет је класификације за коју су банке дужне да обрачунавају резерву за процењене губитке.

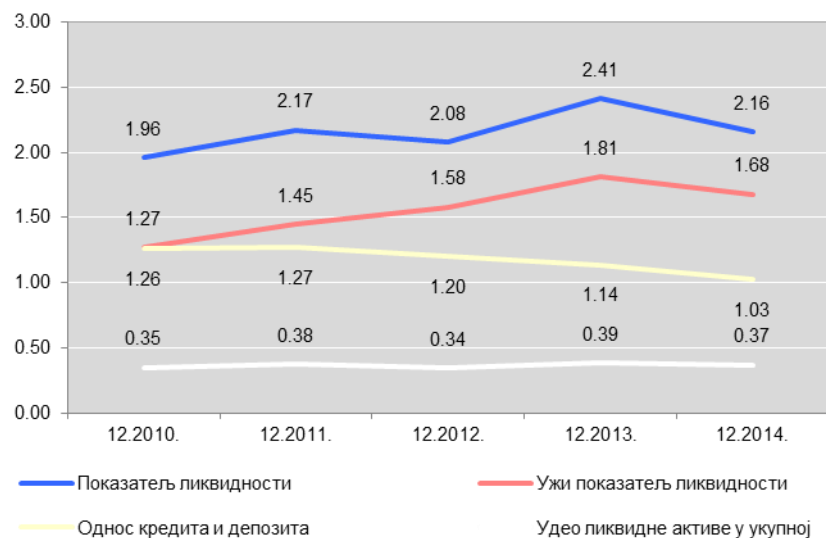
¹⁵ Дате гаранције и друга јемства (267,7 млрд динара), преузете неопозиве обавезе за неповучене кредите и пласмане (114,9 млрд динара) и остале преузете неопозиве обавезе (59,8 млрд динара).

¹⁶ Смањење удела у највећој мери је последица повећања износа укупне ванбилансне активе по основу измена Контног оквира и Одлуке о прикупљању, обради и достављању података о стању и структури рачуна из контног оквира.

6. ЛИКВИДНОСТ БАНАКА

Банкарски сектор Србије карактеришу изузетно високи нивои ликвидности према свим референтним критеријумима. На крају 2014. године просечан месечни показатељ ликвидности банака је износио 2,16, док је ужи показатељ ликвидности био на нивоу од 1,68 (регулаторни минимуми за наведене показатељи износе 1,0 и 0,7 респективно).

Графикон 6.1. Показатељи ликвидности банкарског сектора

Удео ликвидне active у укупној је током последњег тромесечја 2014. године непромењен и на крају децембра износи 37,1% (на крају 2014. године износио је 37,3%). Током посматраног периода износ укупних ликвидних потраживања је непромењен у односу на претходно тромесечје, али је у њиховој структури дошло до промена и то до повећања готовине и средстава на жиро и девизним рачунима и смањења девизне обавезне резерве. Ликвидне обавезе су повећане за преко 76 млрд динара, првенствено у делу обавеза које су са уговореним роком доспећа и које доспевају у наредних месец дана.

Портфолио репо хартија од вредности Народне банке Србије је током посматраног периода смањен за 36,5 млрд динара и на крају децембра износи 7,5 млрд динара. Истовремено је увећан портфолио државних хартија од вредности за 19,1 млрд динара, па крајем године износи 444,0 млрд динара. Удео динарских хартија од вредности на крају децембра износи 61,3%.

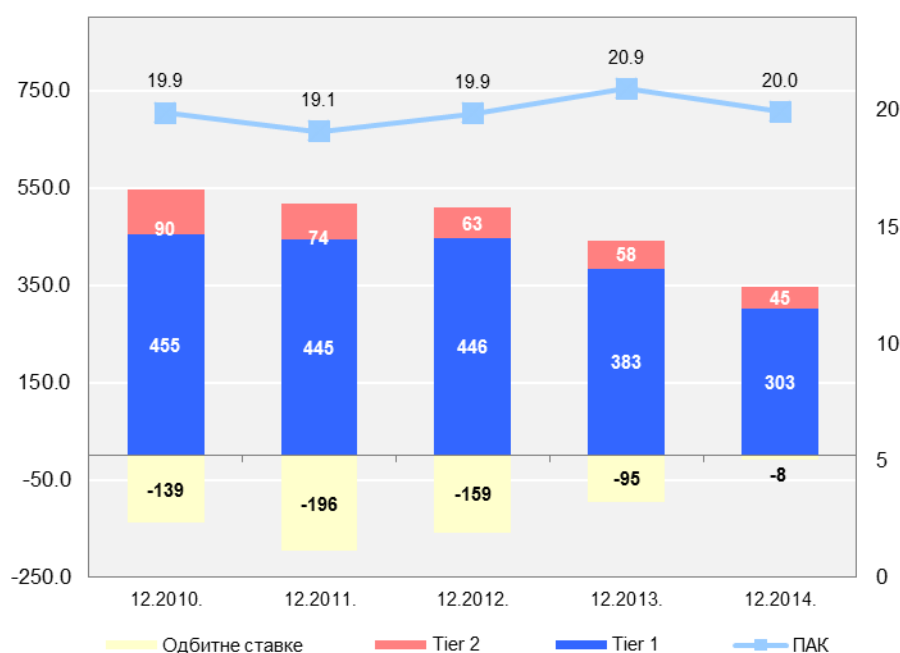
7. АДЕКВАТНОСТ КАПИТАЛА

Банкарски сектор је адекватно капитализован посматрано са становишта испуњења регулаторних захтева у погледу нивоа показатеља адекватности капитала. На крају 2014. године показатељ адекватности капитала за банкарски сектор Србије је 19,96%, што је далеко изнад регулаторног минимума, како према домаћој регулативи (12%), тако и према Базелским стандардима (8%).

Основни капитал банкарског сектора, пре умањења за износ одбитних ставки од укупног регулаторног капитала, је на крају 2014. године износио 303,0 млрд динара, што представља повећање од 26,5 млрд у односу на претходно тромесечје. Повећању нивоа основног капитала банкарског сектора током посматраног периода највише је допринело смањење износа потребне резерве за процењене губитке по билансној активи и ванбилансним ставкама банке (за 21,5 млрд динара у односу на претходно тромесечје) услед измештања лоше активе из биланса једне банке.

Графикон 7.1. **Регулаторни капитал и ПАК***

У млрд RSD, ПАК у %

* ПАК = Регулаторни показатељ адекватности капитала

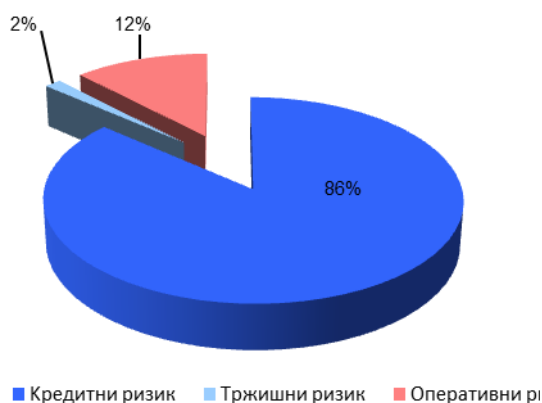
Извор: Народна банка Србије.

Током протеклог тромесечја дошло је такође до смањења допунског капитала банкарског сектора за 3,4 млрд динара, превасходно услед пада износа субординираних обавеза банка које су квалификоване за укључење у допунски капитал, док је износ одбитних ставки од регулаторног капитала остао готово непромењен у односу на претходно тромесечје. Имајући наведено у виду, укупан регулаторни капитал, након умањења за износ одбитних ставки, је током овог тромесечја повећан за 23,2 млрд динара.

Током посматраног периода дошло је до повећања нивоа показатеља адекватности капитала услед повећања нивоа регулаторног капитала (у делу основног капитала) које је надмашило повећање нивоа капиталних захтева (превасходно за кредитни ризик) за 8,1 млрд динара, односно за 4,2%.

Током последњег тромесечја 2014. године, седам банака је извршило докапитализацију у укупном износу од 230,3 мил евра (27,9 млрд динара).

Графикон 7.2. Капитални захтеви
у %

Извор: Народна банка Србије.

*Leverage*¹⁷ рацио банака је и даље на веома повољном нивоу. На крају године рачуноводствени капитал је износио 20,7% билансне суме банака, при чему већину билансног капитала чини најквалитетнији акцијски капитал (69,2%).

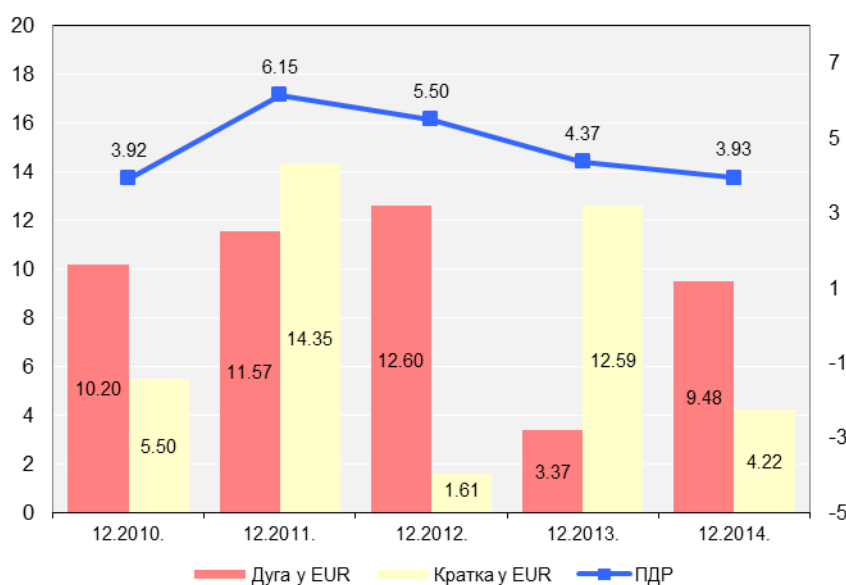
¹⁷ Показатељ односа рачуноводственог капитала и билансне активе банака

8. ДЕВИЗНИ РИЗИК

На крају 2014. године банкарски сектор Србије је исказао дугу отворену девизну позицију у укупном износу од 13,2 млрд динара, при чему је показатељ девизног ризика на нивоу од 3,93%.

Банке у Србији послују са нето дугим позицијама у еврима (9,48 млрд динара) и америчким доларима (2,91 млрд динара), док у швајцарским францима (1,29 млрд динара) имају нето кратку позицију.

Графикон 7.3. Квартални преглед дуге и кратке девизне позиције за EUR и показатељ девизног ризика
У млрд RSD

Извор: Народна банка Србије.

9. РЕГУЛАТОРНЕ АКТИВНОСТИ НАРОДНЕ БАНКЕ СРБИЈЕ

У оквиру своје регулаторне надлежности у области контроле пословања банака Народна банка Србије је током четвртог тромесечја 2014. године донела следеће подзаконске акте:

Извршни одбор Народне банке Србије је на својој седници 13. новембра 2014. усвојио **Одлуку о извештавању банака** („Службени гласник РС“, бр. 125/2014) ради усклађивања извештаја прописаних овом одлуком са сетом рачуноводствених прописа за банке који су објављени у „Службеном гласнику РС“, бр 71/2014, као и ради унапређења појединих извештаја које су банке дужне да достављају Народној банци Србије. Нова одлука замењује до сада важећу Одлуку о извештавању банака („Службени гласник РС“, бр. 45/2011, 94/2011 и 87/2012), а почела је да се примењује 31. децембра 2014. године, осим извештаја који се достављају дневно, а које су банке дужне да достављају у складу са одредбама нове одлуке од њеног ступања на снагу.

На истој седници Извршног одбора, усвојена је и **Одлука о објављивању података и информација банке** („Службени гласник РС“, 125/2014), којом се уведе четири стандардизована обрасца на којима су банке дужне да објављују податке о свом капиталу и основним карактеристикама финансијских инструмената који се укључују у обрачун капитала, податке о усаглашавању позиција регулаторног капитала с позицијама капитала из биланса стања банке, као и податке о адекватности капитала банке. Новине у Одлуци треба да обезбеде већу транспарентност у пословању банака, као и да најширој јавности пруже сет једноставних, упоредивих и лако доступних података и информација о капиталу банке, које треба да олакшају доношење пословних одлука и оцену ризичног профила банака.

Извршни одбор Народне банке Србије је на својој седници 12. децембра 2014. године усвојио **Одлуку о изменама и допунама Одлуке о класификацији билансне aktive и ванбилансних ставки банке** („Службени гласник РС“, бр. 135/2014). Овом одлуком унапређују се одредбе важеће одлуке које уређују признавање првокласних и адекватних средстава обезбеђења. Такође, овим изменама је прописано да се потраживања од дужника физичког лица за кога банка не поседује ажуран кредитни досије класификују у једну категорију неповољнију од оне у коју би иначе била класификована, уместо у категорију Д, како је то предвиђено важећом одлуком. То треба да спречи неоправдано резервисање средстава банака за клијенте који су уредни у измиривању својих обавеза, не умањујући обавезу банака да правилно процене кредитну способност ових лица и на тај начин обезбеде адекватно управљање кредитним ризиком.

Поред наведеног, одредбе које се односе на кредитни досије дужника пољопривредника и предузетника усклађене су са изменама пореских прописа у области опорезивања прихода од самосталне делатности. На истој седници Извршни одбор је усвојио и одлуку о измени рокова за спровођење друге фазе Стратегије за увођење стандарда Базела III у Републици Србији (фаза процене ефеката и утврђивања динамике увођења) за крај 2015. године. Имајући у виду да се спровођење Стратегије одвија паралелно с другим активностима које се односе на унапређење регулаторног оквира за пословање банака, фазно спровођење квантитативне студије утицаја и фазна израда прописа, у складу са стандардима Базела III, представљају примерен начин увођења ових стандарда у банкарски сектор Србије, који ће омогућити мању временску дистанцу између периода процене ефеката и периода спровођења кроз регулативу.

